

Erratum

Datum: 19 juni 2018

Welzijn van jongeren: geluk en tevredenheid met het leven onder jongeren van 12 tot 25 jaar

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee deze publicatie is samengesteld, zijn er toch achteraf twee onvolkomenheden geconstateerd.

Onze excuses hiervoor.

Op blz. 2 staat:

'Wel geven ze hun geluk met een 8,4 een iets hoger cijfer dan hun tevredenheid (7,9)... 'Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn.'

Dit moet zijn:

'Ze geven hun geluk en hun tevredenheid een even hoog cijfer (7,9).' ... 'Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn.'

Op blz. 6 staat:

'Jongeren geven met gemiddeld een 8,4 wel een iets hoger cijfer voor geluk dan voor de tevredenheid met het leven (7,9)... 'Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn.'

Dit moet zijn:

'Jongeren geven gemiddeld een even hoog cijfer voor geluk als voor de tevredenheid met het leven (7,9).' ... 'Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn.'

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/methoden/dataverzameling/revisie-2010/2014-revisie-nr-2010-art.htm>

Bevolkingstrends

Welzijn van jongeren: geluk en tevredenheid met het leven onder jongeren van 12 tot 25 jaar

2016 | 07

**Jacqueline van Beuningen
Susanne de Witt**

Inhoud

1. Inleiding 2

2. Onderzoeksmethode 3

- 2.1 Data 3
- 2.2 Operationalisering 3
- 2.3 Analyses 5

3. Resultaten 6

- 3.1 Mate van geluk en tevredenheid in algemene zin 6
- 3.2 Tevredenheid met verschillende onderdelen van het leven 8
- 3.3 Relatief belang van tevredenheid met levensaspecten voor tevredenheid van leven 15

4. Conclusie 16

Literatuur 18

StatLine 19

Bijlage 1: Vraagstellingen welzijn 19

Bijlage 2: Kerncijfertabellen 21

Jongeren in Nederland zijn over het algemeen gelukkig en tevreden met hun leven. Van de 12- tot 25-jarigen geeft 90 procent aan gelukkig te zijn, 89 procent zegt tevreden te zijn met het leven dat men leidt. Slechts 2 procent beweert ongelukkig of ontevreden te zijn. Wel geven ze hun geluk met een 8,4 een iets hoger cijfer dan hun tevredenheid (7,9). Het meest tevreden zijn jongeren met hun vrienden en kennissen, maar ook zijn ze relatief vaak content met hun woning en psychische gezondheid.

Jongens zijn iets vaker gelukkig en tevreden over hun leven dan meisjes. Ook zijn 12- tot 18-jarigen gelukkiger en tevredener dan 18- tot 25-jarigen. Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn. Het cijfer voor de tevredenheid met het leven verschilt eveneens niet naar herkomst. Onder niet-westerse jongeren is het aandeel dat aangeeft tevreden te zijn met 83 procent echter lager dan onder autochtone en westerse jongeren (92 procent).

De tevredenheid over de psychische gezondheid, het uiterlijk, de vriendenkring en de opleiding of het werk dragen het meest bij aan de algehele tevredenheid van jongeren met hun leven.

1. Inleiding

De meeste mensen in Nederland zijn gelukkig en tevreden met het leven dat zij leiden. Nederland doet het wat dat betreft beter dan de landen om ons heen (Schmeets en Gielen, 2015). Deze bevinding betreft vooral de volwassen bevolking. CBS heeft tot nu toe weinig aandacht besteed aan het welzijn van jongeren. Vaak worden tieners en jongvolwassenen samengenomen in de nationale statistieken. Ook is over het algemeen de jongerenpopulatie te klein om uitspraken te doen over verschillen binnen deze groep. In Belevingen 2015 heeft CBS voor het eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar verschillende aspecten van welzijn onder jongeren van 12 tot 25 jaar.

Jongeren bevinden zich in de overgangsfase van kind naar volwassene. Ze ondergaan niet alleen lichamelijke veranderingen, maar ze ontwikkelen zich ook op emotioneel en sociaal gebied (World Health Organization, 2016). Bovendien worden ze in deze levensfase in toenemende mate financieel onafhankelijk van hun ouders of verzorgers. De afgelopen jaren zijn jongeren langer gaan doorleren en krijgen ze gemiddeld na hun studie later een vaste baan dan voorheen. Ook is het tegenwoordig minder gebruikelijk om op jonge leeftijd een vaste relatie te hebben (Van der Mooren, 2015). Hierbij kan de vraag gesteld worden: hoe waarderen jongeren van nu hun welzijn?

Uit het onderzoek Sociale samenhang en welzijn van 2015 kwam eerder naar voren dat jongeren van 18 tot 25 jaar even vaak gelukkig en tevreden als 25-plussers. Ook bleek uit eerder onderzoek van het HBSC, het landelijk scholieren onderzoek naar gezondheid en welzijn (oftewel Health Behaviour in School-aged Children), uit 2013 dat de cijfers voor 11- tot en met 16-jarigen vergelijkbaar zijn met die van de 18- tot 25-jarigen (De Looze et al., 2014). Verder toonden Van Dorsselaer et al. (2010) en De Looze et al. (2014) al aan dat meisjes vaker ongelukkig zijn dan jongens en dat dit verschil groter wordt naarmate jongeren ouder zijn.

Jongeren in Nederland zijn over het algemeen gelukkig en tevreden met hun leven. Van de 12- tot 25-jarigen geeft 90 procent aan gelukkig te zijn, 89 procent zegt tevreden te zijn met het leven dat men leidt. Slechts 2 procent beweert ongelukkig of ontevreden te zijn. Ze geven hun geluk en hun tevredenheid een even hoog cijfer (7,9). Het meest tevreden zijn jongeren met hun vrienden en kennissen, maar ook zijn ze relatief vaak content met hun woning en psychische gezondheid.

Jongens zijn iets vaker gelukkig en tevreden over hun leven dan meisjes. Ook zijn 12- tot 18-jarigen gelukkiger en tevredener dan 18- tot 25-jarigen. Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn. Het cijfer voor de tevredenheid met het leven verschilt eveneens niet naar herkomst. Onder niet-westerse jongeren is het aandeel dat aangeeft tevreden te zijn met 83 procent echter lager dan onder autochtone en westerse jongeren (92 procent).

De tevredenheid over de psychische gezondheid, het uiterlijk, de vriendenkring en de opleiding of het werk dragen het meest bij aan de algehele tevredenheid van jongeren met hun leven.

1. Inleiding

De meeste mensen in Nederland zijn gelukkig en tevreden met het leven dat zij leiden. Nederland doet het wat dat betreft beter dan de landen om ons heen (Schmeets en Gielen, 2015). Deze bevinding betreft vooral de volwassen bevolking. CBS heeft tot nu toe weinig aandacht besteed aan het welzijn van jongeren. Vaak worden tieners en jongvolwassenen samengenomen in de nationale statistieken. Ook is over het algemeen de jongerenpopulatie te klein om uitspraken te doen over verschillen binnen deze groep. In Belevingen 2015 heeft CBS voor het eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar verschillende aspecten van welzijn onder jongeren van 12 tot 25 jaar.

Jongeren bevinden zich in de overgangsfase van kind naar volwassene. Ze ondergaan niet alleen lichamelijke veranderingen, maar ze ontwikkelen zich ook op emotioneel en sociaal gebied (World Health Organization, 2016). Bovendien worden ze in deze levensfase in toenemende mate financieel onafhankelijk van hun ouders of verzorgers. De afgelopen jaren zijn jongeren langer gaan doorleren en krijgen ze gemiddeld na hun studie later een vaste baan dan voorheen. Ook is het tegenwoordig minder gebruikelijk om op jonge leeftijd een vaste relatie te hebben (Van der Mooren, 2015). Hierbij kan de vraag gesteld worden: hoe waarderen jongeren van nu hun welzijn?

Uit het onderzoek Sociale samenhang en welzijn van 2015 kwam eerder naar voren dat jongeren van 18 tot 25 jaar even vaak gelukkig en tevreden als 25-plussers. Ook bleek uit eerder onderzoek van het HBSC, het landelijk scholieren onderzoek naar gezondheid en welzijn (oftewel Health Behaviour in School-aged Children), uit 2013 dat de cijfers voor 11- tot en met 16-jarigen vergelijkbaar zijn met die van de 18- tot 25-jarigen (De Looze et al., 2014). Verder toonden Van Dorsselaer et al. (2010) en De Looze et al. (2014) al aan dat meisjes vaker ongelukkig zijn dan jongens en dat dit verschil groter wordt naarmate jongeren ouder zijn.

In dit artikel staat het subjectief welzijn van Nederlandse jongeren van 12 tot 25 jaar centraal. De belangrijkste vragen daarbij zijn:

1. Hoe gelukkig zijn de jongeren en hoe tevreden zijn ze met hun leven en verschillende aspecten daarvan?

2. Hoe belangrijk zijn deze aspecten voor hun algehele tevredenheid met het leven?

Hierbij komen de tevredenheid met de gezondheid, het uiterlijk, de eigen financiën, de woning en de woonbuurt, de hoeveelheid vrije tijd, de vrienden- en kennissenkring, het gevolgde onderwijs en het werk aan de orde. Ook is er aandacht voor de verschillen tussen de diverse groepen jongeren, zoals jongens en meisjes, minderjarige (12- tot 18-jarigen) en meerderjarige jongeren (18- tot 25-jarigen), autochtonen en allochtonen en laag- en hoogopgeleiden. Tot slot is gekeken naar de mate waarin elk tevredenheidsaspect bijdraagt aan de algemene tevredenheid van jongeren met hun leven, ter verduidelijking van de relevantie van ieder aspect.

2. Onderzoeksmethode

2.1 Data

Dit artikel is gebaseerd op het onderzoek Belevingen 2015. In dit onderzoek wordt inwoners van Nederland gevraagd naar hun mening, perceptie en opvattingen over maatschappelijke kwesties. Elk jaar staat in het onderzoek een ander thema centraal. In 2015 was dat de belevingswereld van jongeren tussen de 12 en 25 jaar, waarbij is gevraagd naar hun welzijn, hun mening over sociale media, alcoholgebruik en ten slotte hun opvattingen op gebied van emancipatie. Het onderzoek is uitgevoerd door CBS van maart tot en met juni 2015 middels een sequentieel mixed-mode design. Hierbij zijn respondenten eerst benaderd om via internet deel te nemen aan het onderzoek. In het geval zij niet participeerden en er een telefoonnummer van de respondent beschikbaar was, zijn zij telefonisch benaderd met de vraag alsnog mee te doen. Indien geen telefoonnummer beschikbaar was, zijn respondenten door een interviewer aan huis benaderd. In totaal leverde dit een respons van 4 042 jongeren, goed voor een responspercentage van 62 procent.

2.2 Operationalisering

Subjectief welzijn

Het meten van welzijn onder jongeren is een manier om inzicht te krijgen in de kwaliteit van hun leven (Diener, Oishi en Lucas, 2003). Het subjectief welzijn heeft betrekking op geluk, de tevredenheid met het leven en de tevredenheid met verschillende levensaspecten. Objectief welzijn (met name met betrekking tot materiële omstandigheden) wordt in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

In het onderzoek zijn eerst twee algemene vragen gesteld over geluk en tevredenheid met het leven. De vraag naar geluk gaat meer in op positieve emoties, terwijl tevredenheid met het leven vooral betrekking heeft op de cognitieve component van welzijn. Hierbij maken mensen een rationele afweging tussen het leven dat ze momenteel leiden en het ideale

beeld van hun leven dat ze voor ogen hebben. Ook vergelijken ze de goede en minder goede kanten van hun leven (Diener, Oishi en Lucas, 2003). Hoewel geluk en tevredenheid met het leven dat men leidt aan elkaar gerelateerd zijn, belichten zij ieder een ander aspect van welzijn. Voor een completer beeld van het welzijn van jongeren worden zowel de emotionele als de cognitieve component van welzijn in dit onderzoek meegenomen. Ook is ingegaan op tevredenheid met verschillende aspecten van het leven. Hierbij komen de volgende onderdelen aan bod:

- de lichamelijke gezondheid;
- de psychische gezondheid;
- het uiterlijk;
- de financiën, oftewel de hoeveelheid geld die jongeren te besteden hebben voor persoonlijke dingen zoals kleding, uitgaan of een mobiele telefoon;
- de woning waarin ze wonen;
- de buurt waarin ze wonen;
- de hoeveelheid vrije tijd;
- de vrienden- en kennissenkring;
- het onderwijs dat ze op school krijgen of de opleiding die ze volgen (alleen voor jongeren die onderwijsvolgend zijn), en ten slotte
- het werk (alleen voor jongeren die niet meer onderwijsvolgend zijn en betaald werk hebben).

Alle vragen zijn gesteld op een schaal van 1 tot en met 10, waarbij een score van 1 staat voor 'volledig ongelukkig (ontevreden)' en een score van 10 voor 'volledig gelukkig (tevreden)'. De exacte vraagstellingen zijn opgenomen in bijlage 1.

In het onderzoek Sociale samenhang en welzijn 2015 is een aantal aspecten van welzijn op dezelfde manier gemeten onder personen van 18 jaar en ouder, daarom worden de jongeren uit het Belevingen onderzoek in dit artikel soms met de 25-plussers uit het Sociale samenhang en welzijn onderzoek vergeleken. Hierbij moet worden opgemerkt dat het om twee verschillende onderzoeken gaat die op dezelfde wijze zijn uitgevoerd, maar waarin andere onderwerpen aan bod komen. Er zijn in Belevingen twee onderwerpen aan de tevredenheidsaspecten toegevoegd die niet in het onderzoek Sociale samenhang en welzijn aan bod komen. Deze twee onderwerpen zijn specifiek relevant voor jongeren: tevredenheid met het onderwijs en uiterlijk. Eerder onderzoek naar tevredenheid met het leven van jongeren heeft deze domeinen geïdentificeerd als van belang zijnde voor deze tevredenheid (Gilman, Huebner, en Laughlin, 2000).

De resultaten voor geluk, tevredenheid met het leven en de specifieke tevredenheidsaspecten zijn uitgesplitst naar een aantal achtergrondkenmerken om groepen apart te kunnen bespreken, namelijk: geslacht, leeftijd, herkomst, huishoudtype (thuis- of uitwonend), vaste relatie of niet, stedelijkheid en onderwijsniveau. De groepen worden besproken als de verschillen significant zijn of het als kenmerk relevant is voor een bepaald levensaspect, zoals stedelijkheid voor de tevredenheid met de woonbuurt.

Onderwijsniveau

Om mensen met verschillende onderwijsniveaus te kunnen onderscheiden wordt normaal gesproken gebruik gemaakt van het hoogst behaalde onderwijsniveau. Dit is voor het huidige onderzoek niet altijd mogelijk, omdat een groot deel van de jongeren nog onderwijs volgt. Daarom worden drie aparte groepen onderscheiden, namelijk:

1. Minderjarige jongeren oftewel tieners (van 12 tot 18 jaar) die nog onderwijs volgen. Van deze groep kan enkel het actueel gevolgde onderwijsniveau worden bekeken. Hierbij worden de volgende onderwijsvormen onderscheiden: 1) basisonderwijs, 2) vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg, 3) vmbo gemengde of theoretische leerweg, 4) havo onderbouw, 5) havo bovenbouw, 6) vwo onderbouw, 7) vwo bovenbouw en 8) mbo niveaus 2 t/m 4. Zij die praktijkonderwijs volgen of naar het mbo op niveau 1 gaan, zijn buiten beschouwing gelaten. Deze groep is namelijk te klein om betrouwbare uitspraken over te doen.
2. Meerderjarige jongeren oftewel jongvolwassenen (van 18 tot 25 jaar) die nog onderwijs volgen. Ook bij deze groep wordt gekeken naar het actueel gevolgde onderwijs. Hierbij worden de volgende onderwijsvormen onderscheiden: 1) mbo niveaus 2 t/m 4 (middelbaar onderwijsniveau), 2) hbo (bachelor en master)(hoog onderwijsniveau) en 3) wo (bachelor en master) (hoog onderwijsniveau).
3. Meerderjarige jongeren (van 18 tot 25 jaar) die hun schoolloopbaan hebben afgerond. Van deze groep kan wel het hoogst behaalde onderwijsniveau worden bepaald. Er wordt onderscheid gemaakt tussen 1) laagopgeleiden(basisonderwijs, vmbo, havo/vwo onderbouw, mbo 1), 2) middelbaar opgeleiden (havo/vwo bovenbouw, mbo 2-4) en 3) hoogopgeleiden (hbo, wo). Vanwege de kleinere aantallen zijn er onderwijsniveaus samengenomen.

De minderjarige jongeren die geen onderwijs meer volgen, zijn in de analyses met bovenstaande uitsplitsingen buiten beschouwing gelaten, omdat dit een te kleine groep betreft.

2.3 Analyses

Door middel van bivariate analyses is nagegaan of de eerder genoemde groepen jongeren van elkaar verschillen met betrekking tot geluk, tevredenheid met het leven en tevredenheid met verschillende levensaspecten.

Naast de gemiddelden voor subjectief welzijn wordt ook het aandeel jongeren dat aangeeft tevreden of ontevreden te zijn gepresenteerd. Gemiddelden kunnen namelijk verschillen in de onderliggende verdeling verhullen. Het aandeel tevredenen (of gelukkigen) is bepaald door de scores van 7 of hoger te sommeren; een 5 of 6 is geclassificeerd als noch ontevreden, noch tevreden, en de scores 1 tot en met 4 zijn gesommeerd om het aandeel dat ontevreden is vast te stellen (zie Van Beuningen, Van der Houwen en Moonen, 2014 voor meer details over deze indeling).

Middels parametrische testen (Student T-toets) en variantie analyses (ANOVA) zijn de verschillende groepen op basis van geslacht, leeftijd, onderwijsniveau en herkomst met elkaar vergeleken. Voor een aantal welzijnsindicatoren is daarnaast ook de relatie met specifieke kenmerken die relevant zijn voor de desbetreffende indicator geanalyseerd. Als tweede stap zijn er regressieanalyses uitgevoerd om significante bivariate verbanden in kaart te brengen, terwijl er is gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en herkomst en indien nodig andere relevante kenmerken. Dit geeft aan of een verband bestaat vanwege overlap met een ander kenmerk of niet. Hiervoor zijn zowel logistische regressies als lineaire regressies uitgevoerd.

Tot slot zijn er meervoudige regressieanalyses uitgevoerd om het relatieve belang van de gemeten tevredenheidsaspecten op de meer algemene tevredenheid met het leven vast

te stellen, hierbij zijn de tienpuntsschalen gebruikt voor de onafhankelijke en afhankelijke variabelen. In deze regressieanalyses zijn alle tevredenheidsaspecten tegelijkertijd meegenomen als onafhankelijke variabelen en is gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en herkomst. Er zijn drie regressies uitgevoerd: 1) voor de hele groep jongeren, 2) voor 12- tot 18-jarigen en 3) voor 18- tot 25-jarigen. Er is gekozen voor aparte analyses voor de leeftijdsgroepen omdat zij veel verschillen in leefsituatie (thuis- versus uitwonend, schoolgaand versus studerend of werkend). Tevens bestaan er in de bivariate analyses relatief grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen. De analyses laten het relatieve belang van ieder tevredenheidsaspect zien ten opzichte van de overige aspecten.

3. Resultaten

3.1 Mate van geluk en tevredenheid in algemene zin

De meeste jongeren in Nederland beoordelen hun leven positief: 9 op de 10 is gelukkig en een even grote groep is tevreden met het leven waaraan geleid wordt. Slechts 2 procent beweert ongelukkig of ontevreden te zijn. Jongeren geven met gemiddeld een 8,4 wel een iets hoger cijfer voor geluk dan voor de tevredenheid met het leven (7,9). Ze zijn daarmee positiever over hun leven dan volwassenen: gemiddeld geven deze een 7,7 voor geluk en een 7,5 voor tevredenheid met het leven.

Jongens geven vaker aan gelukkig te zijn dan meisjes, maar het verschil is klein: 90 tegenover 88 procent. Eenzelfde patroon is zichtbaar bij de tevredenheid met het leven. Ook de leeftijd van jongeren speelt een rol: tieners zijn vaker gelukkig en ook meer tevreden met hun leven dan jongvolwassenen. Van de 12- tot 18-jarigen zegt 92 procent gelukkig en 94 procent tevreden te zijn, van de 18- tot 25-jarigen is dat in beide gevallen 87 procent. Daarnaast zijn de jongvolwassenen drie keer zo vaak ongelukkig en ontevreden dan de tieners: 3 tegen 1 procent.

Het welzijn hangt ook samen met het soort onderwijs dat jongeren volgen. Bijna 90 procent van de schoolgaande jongeren van 12 tot 18 jaar geeft aan gelukkig te zijn, iets wat ook gereflecteerd wordt door de mate van tevredenheid met het leven. Van de jongeren in de leeftijd van 18 tot 25 jaar die hun opleiding hebben afgerond, zijn de hoger opgeleiden vaker gelukkig en tevreden dan de lager opgeleiden. Dat geldt eveneens voor jongeren die nog onderwijs volgen.

Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn. Ook is er geen verschil in de mate van tevredenheid met het leven. Ruim 90 procent van de jongeren is gelukkig, onafhankelijk van herkomst. Er bestaan echter verschillen in het aandeel (on)tevredenen: waar 92 procent van de autochtone en westers allochtone jongeren tevreden is met het leven, geldt dit maar voor 83 procent van de niet-westers allochtone jongeren. Ook is het aandeel ontevredenen onder niet-westers allochtone jongeren met 5 procent hoger dan onder de autochtone en westers allochtone jongeren (2 procent).

te stellen, hierbij zijn de tienpuntsschalen gebruikt voor de onafhankelijke en afhankelijke variabelen. In deze regressieanalyses zijn alle tevredenheidsaspecten tegelijkertijd meegenomen als onafhankelijke variabelen en is gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en herkomst. Er zijn drie regressies uitgevoerd: 1) voor de hele groep jongeren, 2) voor 12- tot 18-jarigen en 3) voor 18- tot 25-jarigen. Er is gekozen voor aparte analyses voor de leeftijdsgroepen omdat zij veel verschillen in leefsituatie (thuis- versus uitwonend, schoolgaand versus studierend of werkend). Tevens bestaan er in de bivariate analyses relatief grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen. De analyses laten het relatieve belang van ieder tevredenheidsaspect zien ten opzichte van de overige aspecten.

3. Resultaten

3.1 Mate van geluk en tevredenheid in algemene zin

De meeste jongeren in Nederland beoordelen hun leven positief: 9 op de 10 is gelukkig en een even grote groep is tevreden met het leven dat geleid wordt. Slechts 2 procent beweert ongelukkig of ontevreden te zijn. Jongeren geven gemiddeld een even hoog cijfer voor geluk als voor de tevredenheid met het leven (7,9). Ze zijn daarmee positiever over hun leven dan volwassenen: gemiddeld geven deze een 7,7 voor geluk en een 7,5 voor tevredenheid met het leven.

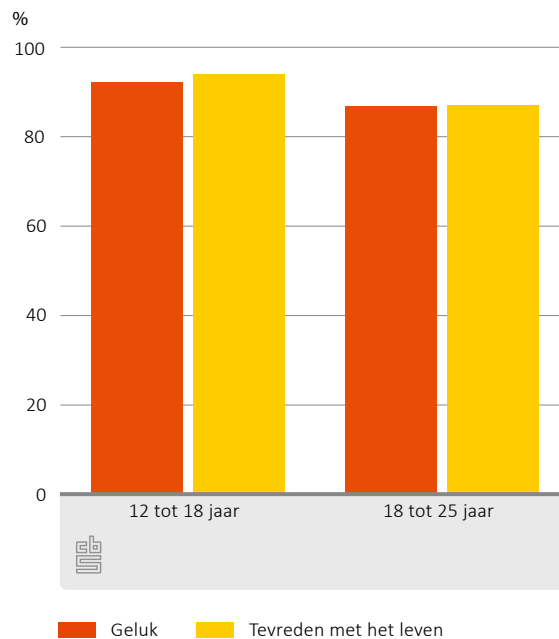
Jongens geven vaker aan gelukkig te zijn dan meisjes, maar het verschil is klein: 90 tegenover 88 procent. Eenzelfde patroon is zichtbaar bij de tevredenheid met het leven. Ook de leeftijd van jongeren speelt een rol: tieners zijn vaker gelukkig en ook meer tevreden met hun leven dan jongvolwassenen. Van de 12- tot 18-jarigen zegt 92 procent gelukkig en 94 procent tevreden te zijn, van de 18- tot 25-jarigen is dat in beide gevallen 87 procent. Daarnaast zijn de jongvolwassenen drie keer zo vaak ongelukkig en ontevreden dan de tieners: 3 tegen 1 procent.

Het welzijn hangt ook samen met het soort onderwijs dat jongeren volgen. Bijna 90 procent van de schoolgaande jongeren van 12 tot 18 jaar geeft aan gelukkig te zijn, iets wat ook gereflecteerd wordt door de mate van tevredenheid met het leven. Van de jongeren in de leeftijd van 18 tot 25 jaar die hun opleiding hebben afgerond, zijn de hoger opgeleiden vaker gelukkig en tevreden dan de lager opgeleiden. Dat geldt eveneens voor jongeren die nog onderwijs volgen.

Zowel autochtone als allochtone jongeren geven gemiddeld ruim een 8 voor de mate waarin zij gelukkig zijn. Ook is er geen verschil in de mate van tevredenheid met het leven. Ruim 90 procent van de jongeren is gelukkig, onafhankelijk van herkomst. Er bestaan echter verschillen in het aandeel (on)tevreden: waar 92 procent van de autochtone en westers allochtone jongeren tevreden is met het leven, geldt dit maar voor 83 procent van de niet-westers allochtone jongeren. Ook is het aandeel ontevreden onder niet-westers allochtone jongeren met 5 procent hoger dan onder de autochtone en westers allochtone jongeren (2 procent).

Uit eerder onderzoek kwam naar voren dat het hebben van een partner één van de belangrijke factoren is die op een positieve manier samengaan met welzijn (Van Beuningen en Kloosterman, 2011). Ook bij jongeren blijkt het al dan niet hebben van een serieuze relatie samen te hangen met de mate waarin zij gelukkig zijn. Verder zijn jongeren met een relatie in het algemeen tevredener dan jongeren zonder relatie. Hierbij maakt sekse niet uit. Jongeren van 18 tot 25 jaar met een relatie geven vaker aan tevreden te zijn met het leven dan jongeren van 12 tot 18 jaar. Hierbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat 12- tot 18-jarigen 'het hebben van een serieuze relatie' anders kunnen interpreteren dan jongeren van 18 tot 25 jaar.

3.1.1 Aandeel jongeren dat gelukkig en tevreden is met het leven naar leeftijdsgroep, 2015

Over het algemeen blijkt dat het thuis-of uitwonend zijn van jongeren in mindere mate samenhangt met hun geluk en tevredenheid met het leven. Bijna 80 procent van de jongeren van 12 tot 25 jaar woont nog thuis bij (één van) de ouders of verzorgers, 8 procent woont op kamers en 12 procent woont alleen of samen met de partner (al dan niet met hun kinderen).

Van de 12-tot 18-jarigen is bijna iedereen nog thuiswonend, terwijl dit nog maar voor 61 procent van de 18-tot 25-jarigen geldt. Zowel 9 op de 10 thuiswonende als uitwonende jongeren geven aan gelukkig en tevreden te zijn (12- tot 25-jarigen). Echter, waar 4 procent van de uitwonende jongeren aangeeft ongelukkig en ontevreden te zijn met hun leven, is dat maar bij 2 procent van de thuiswonende jongeren het geval.

Van de nog thuiswonende 18- tot 25-jarigen geeft 88 procent aan gelukkig te zijn, tegenover 86 procent van de uitwonende 18- tot 25-jarige jongeren. Qua tevredenheid is hetzelfde patroon zichtbaar.

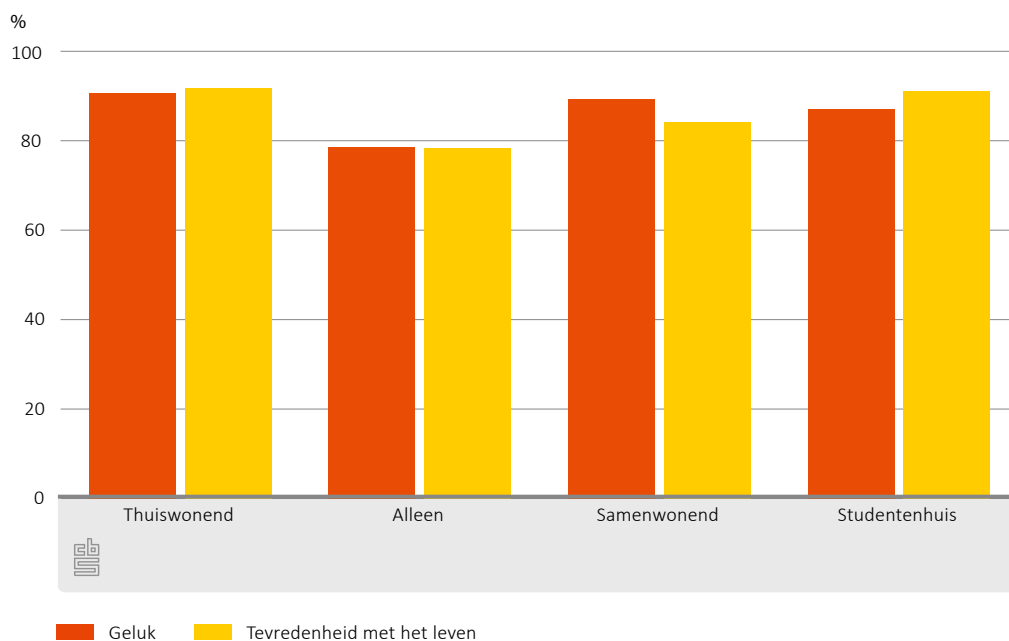
De gezinssamenstelling van thuiswonende jongeren is tot op zekere hoogte wel van belang voor de mate van geluk en tevredenheid van jongeren. Zo geeft 86 procent van de jongeren die deel uitmaken van een eenoudergezin aan gelukkig te zijn, tegenover 92 procent van

de jongeren in een gezin met gehuwde of samenwonende ouders. Dit verschil blijft bestaan wanneer er wordt gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht. Het patroon bij de mate van de tevredenheid met het eigen leven is vergelijkbaar.

Bij uitwonende jongeren hangt de mate van geluk en tevredenheid samen met het geslacht. Terwijl meisjes over het algemeen minder vaak zeggen gelukkig en tevreden te zijn dan jongens, is bij uitwonende jongeren van 18 tot 25 jaar het omgekeerde het geval. In deze leeftijdscategorie zijn meisjes ook vaker uitwonend dan jongens (43 procent ten opzichte van 27 procent). Ruim 90 procent van de meerderjarige uitwonende meisjes geeft aan gelukkig en tevreden te zijn met het leven ten opzichte van 80 procent van de jongens. En waar 10 procent van de uitwonende jongens ongelukkig en ontevreden beweert te zijn, zegt maar 2 procent van de uitwonende meisjes dit. Dat meisjes over het algemeen eerder volwassen en zelfstandig zijn zou deze verschillen kunnen verklaren (Klimstra et al., 2009).

Ook de manier waarop jongeren uitwonend zijn, blijkt een relatie te hebben met hun geluk en tevredenheid. Jongeren die alleen wonen, geven met 78 procent aanmerkelijk minder dikwijls aan gelukkig te zijn dan hun leeftijdgenoten die samenwonen met een partner of op kamers wonen (88 procent). Hetzelfde geldt voor tevredenheid: 79 procent van de jongeren die alleen wonen zijn tevreden tegenover 88 procent van de jongeren die samenwonen of op kamers wonen. Daarnaast is respectievelijk 6 en 4 procent ongelukkig, terwijl 7 en 4 procent niet tevreden is. Dit verschil blijft bestaan wanneer er gecorrigeerd wordt voor geslacht.

3.1.2 Aandeel jongeren dat gelukkig en tevreden is met het leven naar woonsituatie, 2015

3.2 Tevredenheid met verschillende onderdelen van het leven

In deze paragraaf wordt ingegaan op de tevredenheid van jongeren met verschillende componenten van hun leven. Aspecten die aan de orde komen zijn: de lichamelijke gezondheid, de psychische gezondheid, het uiterlijk, de financiën (oftewel de hoeveelheid geld die jongeren te besteden hebben voor persoonlijke dingen zoals kleding, uitgaan of een mobiele telefoon), de woonsituatie en de woonbuurt, de mate van tevredenheid met

de hoeveelheid vrije tijd, vrienden- en kennissenkring, het gevolgde onderwijs (alleen voor jongeren die onderwijsvolgend zijn), en ten slotte het werk (alleen voor jongeren die niet meer onderwijsvolgend zijn en betaald werk hebben).

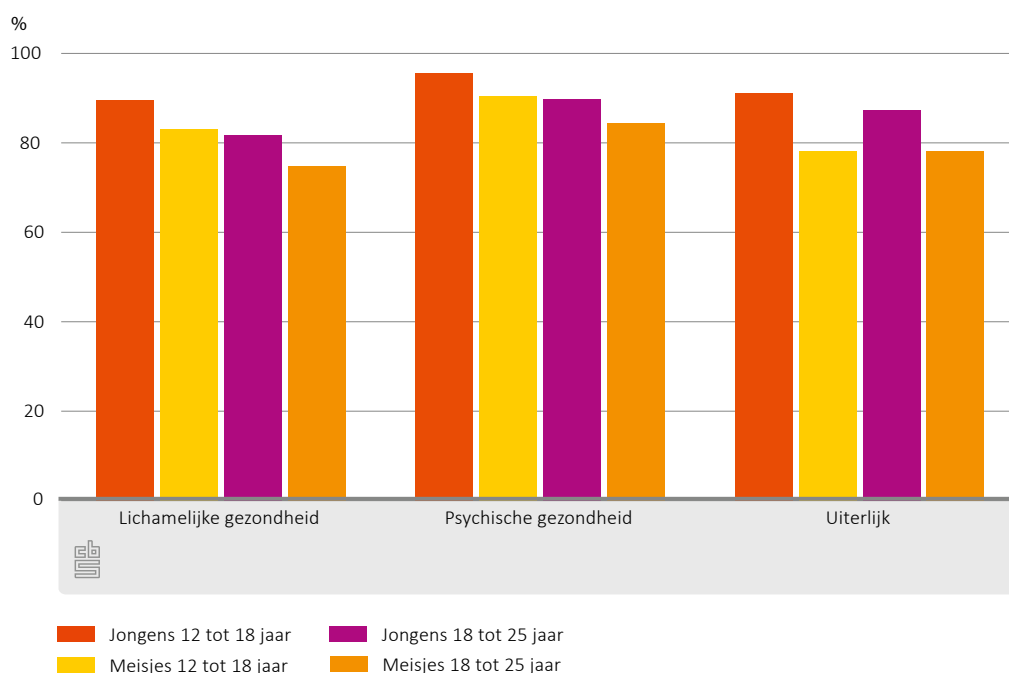
Mate van tevredenheid met lichamelijke en psychische gezondheid en uiterlijk

Jongeren oordelen positiever over hun psychische dan over hun lichamelijke gezondheid. Gemiddeld geven ze hun psychische gezondheid een 8,2 en hun lichamelijke gezondheid een 7,8. Ruim 8 op de 10 jongeren zijn tevreden met hun lichamelijke gezondheid, voor de psychische gezondheid geldt dat voor 9 op de 10. Dit zijn grotere aandelen in vergelijking met mensen van 25 jaar of ouder: respectievelijk 7 op de 10 en 8 op de 10.

Jongens zijn vaker tevreden met hun gezondheid dan meisjes. Met de lichamelijke gezondheid is 85 procent van de jongens tevreden ten opzichte van 79 procent van de meisjes; met de psychische gezondheid is 92 procent van de jongens en 87 procent van de meisjes content. Ook is de jongere leeftijdsgroep vaker tevreden over de eigen gezondheid dan de oudere leeftijdsgroep. Zo geven 9 op de 10 minderjarige jongeren aan tevreden te zijn met hun lichamelijke gezondheid, tegenover 8 op de 10 meerderjarige jongeren. Eenzelfde patroon is zichtbaar met betrekking tot de psychische gezondheid.

Het uiterlijk is een aspect dat belangrijk is voor jongeren van alle leeftijden. Gemiddeld geven jongeren hun uiterlijk een 7,7. Jongens zijn hier tevredener over dan meisjes. Respectievelijk 89 en 78 procent van de jongens en meisjes is tevreden met het uiterlijk, 2 en 3 procent is ontevreden en 9 en 19 procent is tevreden noch ontevreden. Jongens geven hun uiterlijk gemiddeld een 8,0, meisjes waarderen dit met een 7,3. Ook naar leeftijd doet zich een verschil voor tussen jongens en meisjes. Gemiddeld scoort het eigen uiterlijk bij de 12- tot 18-jarigen met een 7,8 hoger dan bij de 18- tot 25-jarigen (7,5). Terwijl meisjes tussen de 12 en 25 jaar over het algemeen minder tevreden zijn met hun uiterlijk dan jongens, geven jongens pas aan minder tevreden hiermee te zijn wanneer ze 18 of ouder zijn in vergelijking met 12 tot 18 jaar.

3.2.1 Aandeel jongeren dat tevreden is met de gezondheid en het uiterlijk naar geslacht en leeftijd, 2015

Er is een relatie tussen het onderwijs dat jongeren volgen en de tevredenheid met hun lichamelijke en psychische gezondheid. Van de 12- tot 18-jarige jongeren die lager onderwijs volgen zijn 9 op de 10 hier tevreden mee, ten opzichte van 8 op de 10 jongeren in het middelbaar onderwijs. Een andere trend is te zien onder de 18- tot 25-jarigen. Jongeren van deze leeftijd met een afgeronde opleiding in het lager onderwijs zijn minder content met hun lichamelijke en psychische gezondheid dan jongeren die hoger onderwijs hebben afgerond. Daarnaast zijn jongeren van 18 tot 25 jaar met betaald werk meer tevreden met hun gezondheid dan jongeren die geen betaald werk hebben.

Thuiswonende jongeren zijn meer tevreden met hun lichamelijke en psychische gezondheid dan uitwonende jongeren. Van de thuiswonende jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar geven 9 op de 10 aan tevreden te zijn met de lichamelijke gezondheid, bij de uitwonende jongeren is dat 7 op de 10. Onder de jongeren van 18 tot 25 jaar is er een vergelijkbare trend te zien: wat betreft de psychische gezondheid zijn van de 10 jongeren er 9 tevreden wanneer ze thuis wonen, en 8 wanneer ze op zichzelf wonen.

Autochtone en zowel westers als niet-westers allochtone jongeren verschillen niet van elkaar qua tevredenheid met hun lichamelijke en psychische gezondheid. Wel zijn niet-westers allochtone jongeren meer tevreden met hun uiterlijk dan autochtone en westers allochtone jongeren. Dit verschil verdwijnt echter wanneer er rekening wordt gehouden met verschillen tussen de herkomstgroepen met betrekking tot geslacht en leeftijd. Hierbij speelt vooral leeftijd een rol: niet-westerse allochtonen zijn gemiddeld jonger en hoe jonger hoe hoger de tevredenheid met het uiterlijk.

Mate van tevredenheid met financiën

Jongeren zijn doorgaans tevreden met de hoeveelheid geld die ze te besteden hebben voor persoonlijke dingen zoals kleding, uitgaan of een mobiele telefoon. Ze waarderen hun financiële situatie gemiddeld met een 7,5. Jongens geven een hoger cijfer dan meisjes: respectievelijk een 7,6 en 7,3. Van de jongens zegt 78 procent content te zijn met hun financiële bestedingsruimte, terwijl dit bij de meisjes 72 procent is. Jongens wonen vaker thuis dan meisjes. Wanneer hiervoor gecorrigeerd wordt, blijven deze verschillen bestaan.

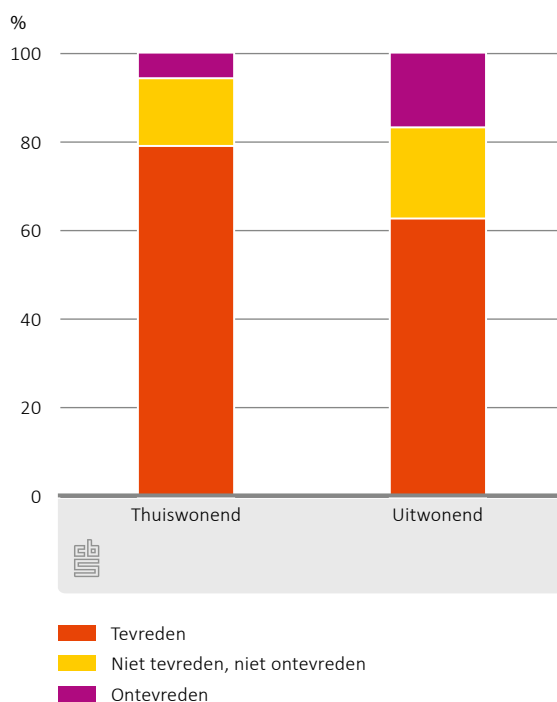
Naarmate jongeren ouder zijn, is de tevredenheid met de financiële bestedingsruimte lager. Van de 12- tot 18-jarigen geeft 86 procent aan tevreden te zijn met de financiële situatie tegenover 64 procent van de 18- tot 25-jarigen. Respectievelijk 3 en 9 procent is ontevreden en 11 en 21 procent is tevreden noch ontevreden. Deze grote verschillen hangen mogelijk ermee samen dat jongeren op oudere leeftijd vaker meerdere (vaste) lasten moeten opbrengen waardoor ze minder over houden om te besteden aan andere dingen. Dit kan leiden tot een lagere tevredenheid met de financiële situatie. Daarbij speelt ook een rol of jongeren nog thuis wonen of al het huis uit zijn. Van de jongeren die thuis wonen zijn 8 op de 10 content met hun financiële situatie, van de uitwonende jongeren zijn dat er 6 op de 10. Ook zegt bijna 1 op de 10 thuiswonende jongeren ontevreden te zijn met hun bestedingsruimte ten opzichte van 2 op de 10 uitwonende jongeren. Terwijl thuiswonende jongeren hun financiële situatie gemiddeld een 7,7 geven, scoort deze bij uitwonende jongeren met een 6,7 veel lager.

Daarnaast blijkt dat jongeren tussen de 18 en 25 jaar met betaald werk vaker tevreden zijn met hun financiële situatie dan jongeren zonder werk: 71 procent versus 54 procent. Opvallend is ook dat onder hoogopgeleide werkende jongeren het aandeel dat tevreden is

met de financiële bestedingsruimte met 80 procent aanzienlijk groter is dan bij laagopgeleide werkende jongeren (55 procent).

Van de autochtone jongeren is 77 procent tevreden met de financiële situatie ten opzichte van 72 procent van de westers en 69 procent van de niet-westers allochtone jongeren. Na correctie voor leeftijd en geslacht valt het verschil tussen autochtone en westers allochtone jongeren weg, terwijl het verschil tussen autochtone en niet-westers allochtone jongeren blijft bestaan.

3.2.2 Tevredenheid van jongeren met de financiële situatie naar woonsituatie, 2015

Tevredenheid met de woning en woonomgeving

Jongeren zijn doorgaans tevreden met hun woning en woonomgeving. Zij waarderen hun woning gemiddeld met een 8,4 en hun woonbuurt met een 7,9. Van de jongeren geeft 90 procent aan tevreden te zijn met hun woning, terwijl 84 procent tevreden zegt te zijn met hun buurt. Dit is beide gevallen vergelijkbaar met personen van 25 jaar en ouder.

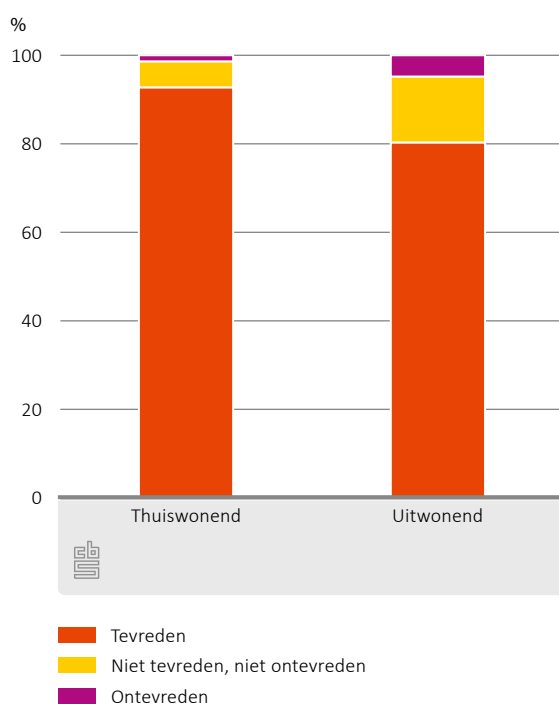
Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes in het aandeel dat tevreden is met de woning of woonbuurt. De leeftijd maakt wel uit: 12- tot 18-jarigen zijn met 95 procent vaker tevreden met hun woning dan 18- tot 25-jarigen (85 procent). Deels heeft dit te maken met het feit dat de minderjarige jongeren vaker bij (één van) hun ouders wonen, maar ook als hier rekening mee wordt gehouden, blijft er een verschil bestaan tussen de leeftijdsgroepen. Gemiddeld geven 12- tot 18-jarigen hun woning een 8,8, terwijl dat bij de 18-tot 25-jarigen een 8,0 is. De jongste leeftijdsgroep is met respectievelijk 86 procent tegen 82 procent ook tevredener met de woonomgeving, al is het verschil hier minder groot.

Thuiswonende jongeren zijn vaker content met hun woning dan uitwonende jongeren: 93 tegen 80 procent. Ouders zullen bijvoorbeeld vaker in een betere woning wonen dan de woonruimte die studenten zich kunnen permitteren. Bij de tevredenheid met de buurt is er geen verschil tussen thuis- en uitwonende jongeren.

Allochtone jongeren zijn minder vaak tevreden met hun woning en woonbuurt dan autochtone jongeren. Het verschil tussen autochtonen en westerse allochtonen verdwijnt als gecorrigeerd wordt voor geslacht en leeftijd, het onderscheid tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen blijft echter bestaan. Westerse allochtonen zijn vaker content met hun woning dan niet-westerse allochtonen, de tevredenheid met de eigen buurt is bij beide groepen vrijwel gelijk.

Jongeren in minder stedelijke gebieden zijn het vaakst tevreden met hun buurt. Waar 87 procent van de jongeren in niet-stedelijke gebieden tevreden is met de eigen buurt, is dit bij jongeren in de zeer stedelijke gebieden bij 80 procent het geval. Voor de woning geldt hetzelfde patroon: 93 tegen 86 procent. Deze verschillen vallen echter weg als gecorrigeerd wordt voor herkomst en woonsituatie. De groepen die in niet-stedelijke dan wel stedelijke gebieden wonen, verschillen dus ook op andere kenmerken waardoor de verschillen in tevredenheid met de woning en buurt verklaard kunnen worden. Zo wonen jongeren in niet-stedelijke gebieden vaker in betere huizen en buurten, omdat zij frequenter thuis wonen. Studentenkamers daarentegen zijn vaker in minder goede buurten in grote steden te vinden (Melser en Schapendonk-Maas, 2007). Daarnaast zijn allochtone jongeren minder vaak tevreden met hun woning en woonbuurt en wonen zij vaker in de grote steden.

3.2.3 Tevredenheid van jongeren met de woning naar woonsituatie, 2015

Tevredenheid met het sociale leven en de hoeveelheid vrije tijd

Jongeren waarderen hun vrienden- en kennissenkring gemiddeld met een 8,4, terwijl de hoeveelheid vrije tijd die zij hebben een 7,3 krijgt. Ruim 9 op de 10 zeggen tevreden te zijn met hun vrienden en kennissen, drie kwart is content met de vrije tijd waarover ze beschikken. Evenveel 25-plussers zijn tevreden met hun vrije tijd, de tevredenheid met vrienden en kennissen is onder hen niet gemeten. Van de jongeren geeft 2 procent aan ontevreden te zijn met hun vrienden en 6 procent is ontevreden over de hoeveelheid vrije tijd.

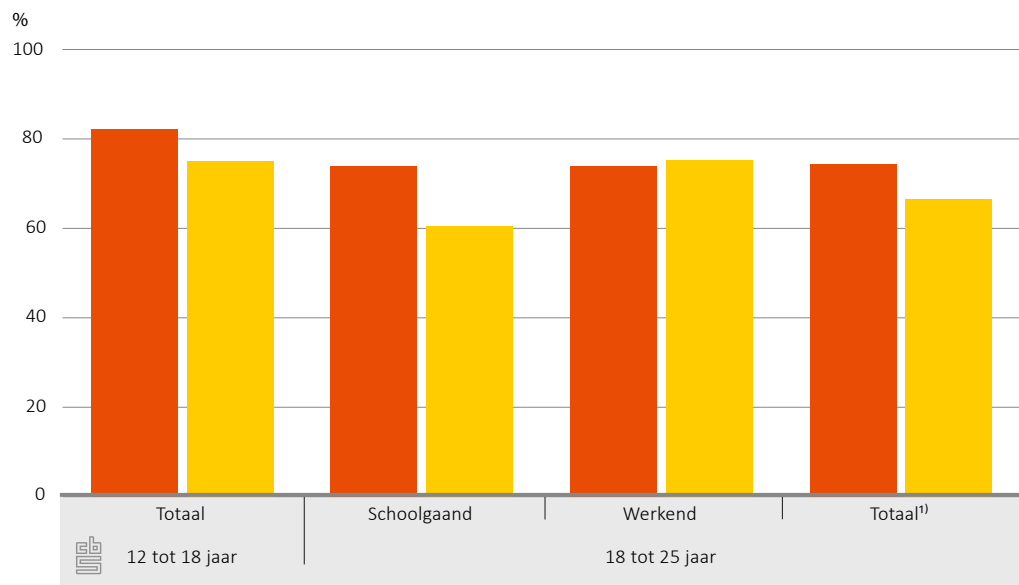
Jongens en meisjes verschillen niet van elkaar in de mate van tevredenheid met hun vriendenkring. Wel zijn jongens met 78 procent vaker tevreden met de hoeveelheid vrije tijd die ze hebben dan meisjes (70 procent). Jongens geven de vrije tijd die ze kunnen besteden gemiddeld een 7,5 en meisjes een 7,1. Dit kan verschillende redenen hebben. Jongens en meisjes werken gemiddeld even dikwijls, hoewel jongens meer uren werken dan meisjes. Meisjes volgen vaker een hoog onderwijsniveau, zoals hbo of wo, wat kan betekenen dat zij meer tijd moeten besteden aan hun huiswerk. Gemiddeld besteden leerlingen op hogere onderwijsniveaus meer tijd aan hun huiswerk dan leerlingen op lagere onderwijsniveaus. Bovendien steken meisjes op hetzelfde onderwijsniveau meer tijd in hun huiswerk dan jongens (Lucassen, 2001).

12- tot 18-jarigen zijn vaker tevreden met hun vriendenkring en hun vrije tijd dan 18- tot 25-jarigen. Van de jongste groep is 95 procent tevreden met hun vrienden tegenover 89 procent van de oudste groep. Bij de tevredenheid met de vrije tijd is dit respectievelijk bijna 8 op de 10 en 7 op de 10. Een deel van de 18- tot 25-jarigen verhuist voor werk of studie. Ze verhuizen om deze reden vaker over langere afstanden waardoor zij waarschijnlijk minder makkelijk contact houden met de oude vriendenkring van school (Van Huis en Wobma, 2010). Ook kost het tijd om een stabiele vriendengroep op te bouwen.

Voor de 12- tot 18-jarigen geldt dat zij minder vaak tevreden zijn met de hoeveelheid vrije tijd die ze hebben naarmate de opleiding die ze volgen van een hoger niveau is. Waar 92 procent van de 12- tot 18-jarigen in het basisonderwijs tevreden is met de vrije tijd, is dit onder de vwo-bovenbouwers 65 procent. Dit verschil tussen onderwijsniveaus wordt niet verklaard door verschillen in leeftijd.

Jongeren tussen de 18 en 25 jaar die hun opleiding hebben afgerond en werken, zijn vaker tevreden met de vrije tijd die ze kunnen besteden dan hun leeftijdsgenoten die studeren:

3.2.4 Aandeel jongeren dat tevreden is met vrije tijd naar geslacht en leeftijd, 2015

■ Jongens ■ Meisjes

¹⁾ Het totaal voor 18- tot 25-jarigen komt niet overeen met het gemiddelde van de 'schoolgaand' en 'werkend' categorieën, omdat de categorie 'niet werkend' en 'niet schoolgaand' niet in de figuur te zien is. Deze bevat te weinig waarnemingen om naar geslacht uit te kunnen splitsen.

drie kwart van de werkenden is hiermee tevreden, van de studenten bijna 7 op de 10. Van de jongeren die geen onderwijs volgen en niet werken, is 79 procent tevreden met hun vrije tijd. Deze groep is te klein om verder uit te splitsen naar achtergrondkenmerken. Werkenden en studenten zijn even tevreden over hun vriendenkring.

Onder werkende jongeren van 18 tot 25 jaar zijn laagopgeleiden vaker tevreden met de hoeveelheid vrije tijd dan hoogopgeleiden. Onder onderwijsvolgende jongeren van 18 tot 25 jaar zijn hbo'ers hiermee minder tevreden dan mbo'ers en universitair opgeleiden. Er zijn geen verschillen naar onderwijsniveau en tevredenheid met vrienden en kennissen.

In het algemeen zijn de jongeren die ontevreden zijn met hun vrije tijd gemiddeld ouder en hebben ze vaker betaald werk dan de jongeren die hier wel tevreden mee zijn.

Autochtone jongeren zijn vaker tevreden met de vriendenkring en de hoeveelheid vrije tijd dan zowel westers als niet-westers allochtone jongeren. Het verschil in tevredenheid met de vriendenkring tussen autochtone en westers allochtone jongeren valt echter weg als rekening wordt gehouden met verschillen in leeftijd. Het verschil met niet-westers allochtone jongeren blijft bestaan.

Ten slotte speelt ook de mate waarin jongeren contact hebben met hun vrienden een rol bij de tevredenheid met de vrienden- en kennissenkring. Jongeren die dagelijks contact hebben, zijn vaker tevreden met hun vriendenkring dan jongeren bij wie dat niet het geval is: 95 procent tegenover 85 procent.

Tevredenheid met opleiding of werk

Jongeren die nog onderwijs volgen, zijn gevraagd naar de tevredenheid met het onderwijs op school of de opleiding die ze volgen. Bij jongeren die geen onderwijs volgen en betaald werk hebben, is geïnformeerd naar de mate waarin zij tevreden zijn met hun werk. Dit wordt alleen gerapporteerd voor jongeren van 18 tot 25 jaar. In totaal is 82 procent van de onderwijsvolgende jongeren tevreden met hun onderwijs. Van de 12- tot 18-jarigen is 86 procent tevreden en van 18- tot 25-jarigen 76 procent.

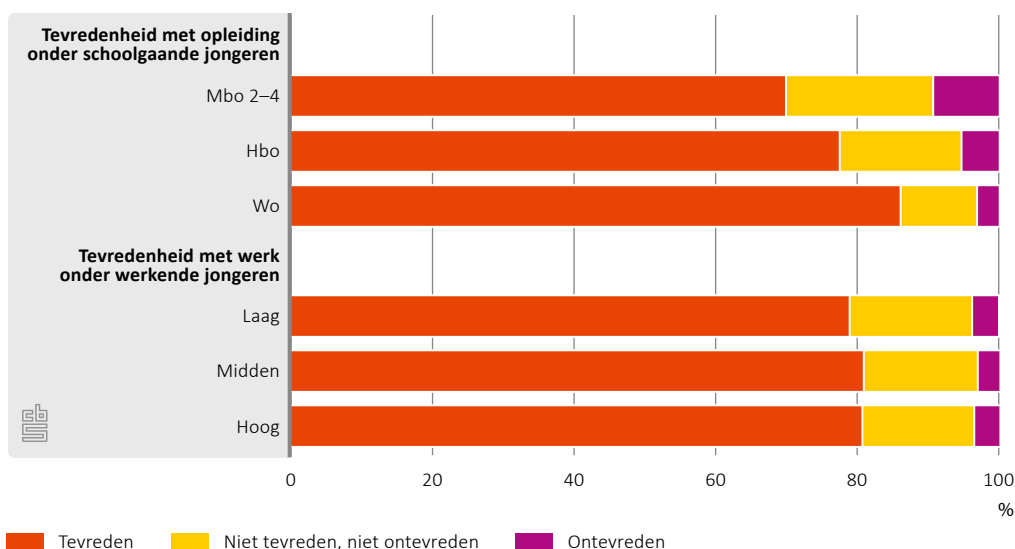
Jongens en meisjes tussen de 12 en 18 jaar zijn gemiddeld even tevreden met hun onderwijs. In de leeftijd van 18 tot 25 jaar is er wel verschil: studerende meisjes zijn met 79 procent vaker tevreden met hun opleiding dan de jongens (74 procent). Dit komt doordat in het hoger onderwijs de tevredenheid hoger is dan in het lager onderwijs en onder meisjes het aandeel in het hoger onderwijs hoger is dan onder jongens.

Jongeren op de basisschool en in de vwo-onderbouw zijn vrijwel altijd tevreden over het onderwijs dat ze volgen: 94 en 95 procent geeft dit aan. Onder de 12- tot 18-jarigen zijn mbo'ers het minst tevreden met hun opleiding: 78 procent is tevreden. Deze verschillen worden verklaard door leeftijd: de jongere kinderen zijn tevredener dan de oudere.

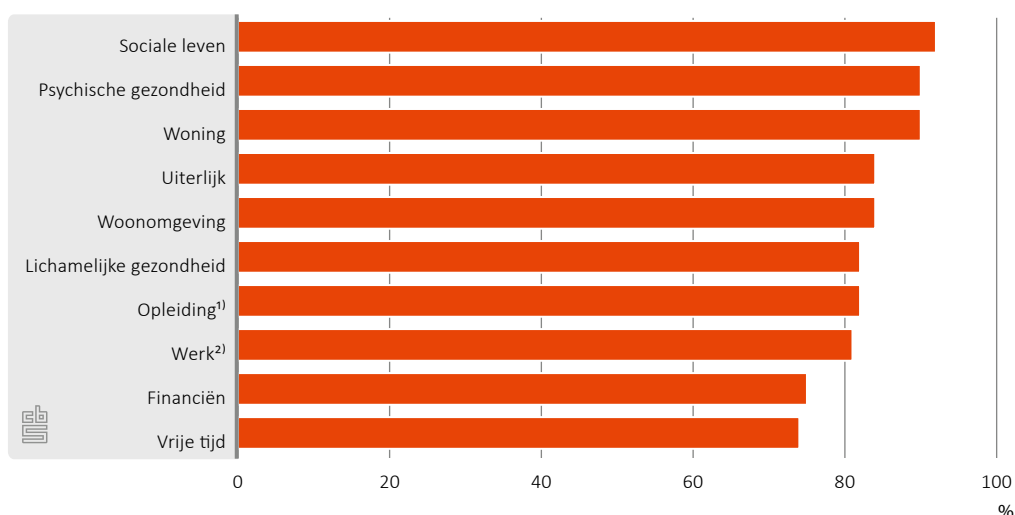
Voor 18- tot 25-jarige onderwijsvolgende jongeren geldt dat hoe hoger het onderwijsniveau is, hoe groter de tevredenheid. Van de mbo'ers is 70 procent tevreden, van de universitaire studenten 86 procent. Schoolgaande autochtonen en allochtonen zijn even tevreden met hun school of opleiding.

Van de werkende jongeren tussen de 18 en 25 jaar zijn 8 op de 10 tevreden met hun werk. De jongens zijn vaker tevreden dan de meisjes: 84 procent versus 77 procent. Er zijn geen verschillen tussen autochtonen en allochtonen wat betreft de tevredenheid met hun baan.

3.2.5 Tevredenheid van jongeren van 18 tot 25 jaar met opleiding of werk naar onderwijsniveau, 2015

3.2.6 Tevredenheid van jongeren met verschillende levensaspecten, 2015

¹⁾ Aandeel van onderwijsvolgende jongeren.

²⁾ Aandeel van werkenden jongeren van 18 tot 25 jaar.

3.3 Relatief belang van tevredenheid met levensaspecten voor tevredenheid van leven

Tot nu toe zijn alle levensaspecten apart van elkaar besproken. Het is echter ook relevant om het belang van de aspecten met elkaar te vergelijken. Dit is onderzocht door de verschillende aspecten in verband te brengen met de algemene tevredenheid met het leven (oftewel het welzijn) door middel van regressieanalyses (tabel 3.3.1). Hierbij zijn geslacht, leeftijd en herkomst meegenomen als achtergrondkenmerken. Zo kan voor jongeren worden vastgesteld in welke mate aspecten van het leven bijdragen aan de tevredenheid met het leven.

Uit de analyses blijkt dat voor jongeren vooral de tevredenheid met de psychische gezondheid ($\beta = 0,23$, $p < 0,01$), het uiterlijk ($\beta = 0,22$, $p < 0,01$), de vriendenkring ($\beta = 0,14$, $p < 0,01$) en de school of het werk ($\beta = 0,14$, $p < 0,01$) van belang zijn voor hun algemene tevredenheid met het leven.

Daarnaast zijn er verschillen tussen de 12- tot 18-jarigen en de 18- tot 25-jarigen. Voor de 12- tot 18-jarigen dragen de eerste drie factoren zoals hierboven besproken (de psychische gezondheid, het uiterlijk en de vriendenkring) bij aan hun welzijn, op de vierde plaats staat de lichamelijke gezondheid. Voor de 18- tot 25-jarigen is de tevredenheid met de lichamelijke gezondheid minder van belang dan voor de jongste groep; de tevredenheid met school of werk is relatief belangrijker. Voor de jongsten is ook de tevredenheid met de hoeveelheid vrije tijd relatief relevanter voor hun welzijn dan voor de 18- tot 25-jarigen. Tussen jongens en meisjes zijn er geen verschillen in het relatieve belang van de tevredenheidsaspecten en ook een vergelijking met zowel geslacht en leeftijd levert weinig verschillen op. Over het algemeen voegen de achtergrondkenmerken weinig toe aan de verklarende kracht van het model voor tevredenheid met het leven.

3.3.1 Relatie van levensaspecten met algemene tevredenheid met het leven van jongeren, 2015

	Totaal		12 tot 18 jaar		18 tot 25 jaar	
	β	t-waarde	β	t-waarde	β	t-waarde
Constante	-	7,85**	-	4,65**	-	5,30**
Tevredenheid met levensaspecten						
Lichamelijke gezondheid	0,05	3,52**	0,11	5,00**	0,01	0,50
Psychische gezondheid	0,23	14,72**	0,23	10,41**	0,23	10,86**
Uiterlijk	0,22	14,29**	0,24	10,03**	0,20	9,50**
Financiën	0,10	7,00**	0,07	3,28**	0,12	6,16**
Woning	0,08	5,13**	0,09	3,92**	0,07	3,45**
Woonomgeving	0,03	2,18*	0,02	0,94	0,04	2,10*
Hoeveelheid vrije tijd	0,04	2,76**	0,08	3,69**	0,01	0,49
Vrienden- en kennissenkring	0,14	10,06**	0,13	6,08**	0,16	7,79**
Opleiding en/of werk	0,14	10,14**	0,08	3,72**	0,17	9,14**
Achtergrondvariabelen						
Leeftijd (12 tot 25 jaar)	-0,08	-6,13**	-0,06	-3,00**	-0,04	-2,13*
Geslacht: man, (referentie: vrouw)	0,04	3,12**	0,01	0,62	0,06	3,58**
Herkomst: westerse allochtoon (referentie: autochtoon)	0,01	0,60	0,02	1,08	0,00	-0,06
Herkomst: niet-westerse allochtoon (referentie: autochtoon)	-0,04	-3,15**	-0,01	-0,81	-0,06	-3,55**
Verklaarde variantie (Adjusted R²)	0,48		0,52		0,40	
Aantal respondenten (N)	3 601		1 575		2 012	

** $p < 0,01$; * $p < 0,05$.
Bron: CBS, Belevingen 2015.

4. Conclusie

Op basis van gegevens uit het onderzoek Belevingen 2015, uitgevoerd onder 12- tot 25-jarigen, blijkt dat jongeren in Nederland er qua geluk en tevredenheid goed voor staan. Van hen geeft 89 procent aan gelukkig te zijn, terwijl 90 procent zegt tevreden te zijn met hun leven. Daarmee zijn ze even gelukkig en tevreden als mensen van 25 jaar en ouder. Jongeren

zijn het meest tevreden met hun sociale leven, de psychische gezondheid en hun woning (tabel B.1, B.2 en B.3). De grootste verschillen in tevredenheid zijn te zien tussen jongens en meisjes en tussen 12- tot 18-jarigen en 18- tot 25-jarigen. Jongens zijn iets vaker gelukkig en tevreden met hun leven dan meisjes.

Ook zijn 12- tot 18-jarigen gelukkiger en tevredener dan 18- tot 25-jarigen. Hiervoor kunnen verschillende verklaringen worden gegeven. De minderjarige jongeren hebben over het algemeen een groter vangnet (zowel sociaal als financieel), omdat ze bijna allemaal nog thuis bij hun ouders wonen. Zo hoeven ze zich bijvoorbeeld geen of minder zorgen te maken over financiële zaken. De verschillen vallen echter niet weg als gecontroleerd wordt voor de woonsituatie en kunnen hierdoor dus niet helemaal worden verklaard.

Meerderjarige jongeren zijn vaker financieel zelfstandig dan minderjarige jongeren, zij zijn ook minder dikwijls tevreden met hun financiën.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat de 12- tot 18-jarigen meer tijd overhouden die ze kunnen besteden aan ontspanning, zoals sport en andere sociale activiteiten. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat jongeren van 12 tot 18 jaar meer vrije tijd hebben dan 18- tot 25- jarigen (Sociaal Cultureel Planbureau, 2013; StatLine, 2014).

In het onderzoek Sociale samenhang en welzijn 2015 is een deel van de tevredenheidsvragen ook voorgelegd aan volwassenen. Uit een vergelijking met de 25-plussers uit dit onderzoek en de 12- tot 25-jarigen uit Belevingen 2015 blijkt dat jongeren met name over de hoeveelheid vrije tijd en hun lichamelijke gezondheid tevredener zijn.

Bij volwassenen draagt de gezondheid het meest bij aan de algehele tevredenheid met het leven (Van Beuningen en Kloosterman, 2011). Voor jongeren is dat de psychische gezondheid, het uiterlijk, de vriendenkring en de opleiding of het werk. Er zijn wel wat verschillen tussen de 12- tot 18-jarigen en de 18- tot 25-jarigen. Waar voor de tieners tevens de tevredenheid met de vrije tijd van groot belang is voor hun tevredenheid met het leven, is dit voor de jongvolwassenen meer de tevredenheid met school of werk. Tussen jongens en meisjes zijn geen verschillen in de bijdrage van de tevredenheid met de verschillende levensaspecten aan de algemene tevredenheid met het leven.

Als er naar de verschillende levensdomeinen wordt gekeken, zijn er vooral verschillen tussen de leeftijdsgroepen op het gebied van gezondheid, de woning, vrije tijd en opleiding. Jongens zijn daarnaast vaker tevreden met de lichamelijke en psychische gezondheid dan meisjes. Deze verschillen zijn groter naarmate jongeren ouder zijn, zoals ook eerder onderzoek al heeft aangetoond (De Looze et al., 2014). Dit zou ermee te maken kunnen hebben dat er onder de 18- tot 25-jarigen meer sprake is van langdurige aandoeningen, iets wat vooral naar voren komt onder meisjes. Door hen wordt bijvoorbeeld vaker migraine genoemd (Statline, 2016b). Eerder onderzoek heeft aangetoond dat het verschil in welzijn tussen jongens en meisjes, van 12 tot en met 16 jaar, groter wordt door de toename in lichamelijke klachten bij meisjes (De Looze et al., 2014).

Het eigen uiterlijk is belangrijk voor veel jongeren. Jongens zijn hier aanmerkelijk tevredener over dan meisjes. Daarnaast zijn tieners content met hun eigen uiterlijk dan jongvolwassenen. Over hun vrienden- en kennissenkring zijn jongens en meisjes even dikwijls tevreden.

Meisjes zijn minder dikwijls tevreden met hun hoeveelheid vrije tijd dan jongens. Ze spenderen gemiddeld minder uren aan betaald werk, maar besteden meer tijd aan hun opleiding. Dit wordt versterkt doordat meisjes vaker een hoger onderwijsniveau volgen, wat in de regel meer tijd kost. Maar ook op hetzelfde onderwijsniveau besteden meisjes meer tijd aan school dan jongens. Ook onder de werkenden zijn meisjes minder positief over de

vrije tijd die ze hebben dan jongens, wat mogelijk samenhangt met hun gemiddeld hogere opleidingsniveau.

Jongeren zijn meestal tevreden met hun onderwijs. Dit geldt in hogere mate voor 12- tot 18-jarigen dan voor 18- tot 25-jarigen. De meerderjarige jongeren zijn vooral minder tevreden wanneer ze een lager onderwijsniveau hebben. Een grote meerderheid van de werkende jongeren tussen de 18 en 25 jaar is tevreden met hun werk. Jongens zijn hierover vaker tevreden dan meisjes.

Thuiswonende jongeren zijn vaker gelukkig en tevreden dan uitwonende jongeren. Dit verschil blijft bestaan als er rekening gehouden wordt met leeftijd. De verantwoordelijkheden die bij het uit huis gaan horen, lijken dus zwaarder te wegen dan de verkregen vrijheid.

Tussen autochtone en allochtone jongeren is er vrijwel geen verschil in het aandeel dat zegt gelukkig te zijn. Ook geven ze een even hoge waardering aan zowel geluk als tevredenheid. Wel zijn niet-westers allochtone jongeren minder dikwijls tevreden met hun eigen leven dan autochtone en westers allochtone jongeren.

Literatuur

Beuningen, J. van, K. van der Houwen en L. Moonen (2014). *Measuring well-being. An analysis of different response scales*, discussion paper. CBS, Den Haag/Heerlen.

Beuningen, J. van, en R. Kloosterman (2011). Subjectief welzijn: welke factoren spelen een rol? *Bevolkingstrends*, 59 (4), blz. 85–92.

Diener, E., S. Oishi en R. E. Lucas (2003). Personality, Culture, and Subjective Well-being: Emotional and Cognitive Evaluations of Life. *Annual Review of Psychology*, 54, blz. 403–425.

Dorsselaer, S. van, M. de Looze, E. Vermeulen-Smit, S. de Roos, J. Verdurmen, T. ter Bogt en W. Vollebergh (2010). *Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland*. HBSC 2009. Trimbos-instituut, Utrecht.

Gilman, R., E. S. Huebner en J. E. Laughlin (2000). A first study of the multidimensional students' life satisfaction scale with adolescents. *Social Indicators Research*, 52, blz. 135–160.

Huis, M. van, en E. Wobma (2010). Verhuisgedrag van jongeren. *Bevolkingstrends* 58 (1), blz. 22–27.

Klimstra, T. A., W. W. Hale, Q. A. Raaijmakers, S. J. Branje en W. H. Meeus (2009). Maturation of personality in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology* 96 (4), blz. 898–912.

Kloosterman, R. en J. van Beuningen (2015). *Jongeren over sociale media*. CBS, Den Haag/Heerlen.

Looze, M. de, S. van Dorsselaer, S. de Roos, J. Verdurmen, G. Stevens, R. Gommans, M. van Bon-Martens, T. ter Bogt en W. Vollebergh (2014). *Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland*. HBSC 2013. Universiteit Utrecht, Utrecht.

Lucassen, S. (2001). [Meisjes besteden meer tijd aan huiswerk](#). *CBS-Webmagazine*.

Melser, C. en H. Schapendonk-Maas (2007). [Jongeren in stadsbuurten, kinderen op het platteland](#). *CBS-Webmagazine*.

Mooren, F. van der (2015). [Het dynamische leven van twintigers](#). CBS, Den Haag/Heerlen.

Schmeets, H. en W. Gielen (2015). [Geluk en sociaal kapitaal: Nederland in West-Europees perspectief](#). *Bevolkingstrends, april (7)*, blz. 1–13.

Sociaal Cultureel Planbureau (2013). *Met het oog op de tijd. Een blik op de tijdsbesteding van Nederlanders*. SCP, Den Haag.

World Health Organization (2016). [Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being](#). Health behaviour in school-aged children (HBSC) study: international report from the 2013/2014 survey. *Health Policy for Children and Adolescents, 7*, blz. 1–276.

StatLine

Statline (2014). Tijdsbesteding in uren per week; persoonskenmerken.

Statline (2015). [Welzijn in relatie met gezondheid en leefstijl; kenmerken gezondheid](#).

Statline (2016a). [Welzijn; kerncijfers, persoonskenmerken](#).

Statline (2016b). [Gezondheid en zorggebruik; persoonskenmerken](#).

Bijlage 1: Vraagstellingen welzijn

In het onderzoek Belevingen 2015 zijn de volgende vragen over welzijn voorgelegd aan respondenten van 12 tot 25 jaar:

Tevredenheid met het leven

Kun je op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate je tevreden bent met het leven dat je nu leidt? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Geluk

In welke mate vind je jezelf een gelukkig mens? Dit is ook op een schaal van 1 tot en met 10 gemeten waarbij 1 staat voor 'volledig ongelukkig' en 10 voor 'volledig gelukkig'.

We willen ook graag weten hoe tevreden of ontevreden je bent over de verschillende onderdelen van je leven. Je kan weer antwoorden op een schaal van 1 tot en met 10, waarbij een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid lichamelijke gezondheid

Hoe tevreden ben je met je lichamelijke gezondheid? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid psychische gezondheid

Hoe tevreden ben je met je geestelijke gezondheid? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid uiterlijk

Hoe tevreden ben je met je uiterlijk? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid financiën

Hoe tevreden ben je met de hoeveelheid geld die je te besteden hebt voor de persoonlijke dingen zoals kleding, uitgaan of een mobiele telefoon? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid woning

Hoe tevreden ben je met de woning waarin je woont? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid buurt

Hoe tevreden ben je met de buurt waarin je woont? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid hoeveelheid vrije tijd

Hoe tevreden ben je met de hoeveelheid vrije tijd die hebt? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid vrienden en kennissen

Hoe tevreden ben je met je vrienden- en kennissenkring? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid met onderwijs

Hoe tevreden ben je met het onderwijs dat je krijgt op school of de opleiding die je volgt? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Tevredenheid werk

Hoe tevreden ben je met je werk? Een 1 staat voor 'volledig ontevreden' en een 10 voor 'volledig tevreden'.

Bijlage 2: Kerncijfertabellen

B.1 Geluk en tevredenheid van jongeren met het leven naar achtergrondkenmerken, 2015

	Leeftijd		Geslacht		Herkomst			
	Totaal	12 tot 18 jaar	18 tot 25 jaar	jongen	meisje	autochtoon	westerse allochtoon	niet-westerse allochtoon
	%							
Geluk								
Gelukkig	89	92	87	90	88	90	88	87
Niet gelukkig, niet ongelukkig	8	6	10	7	9	8	10	9
Ongelukkig	3	1	3	3	2	2	2	4
Tevreden met het leven								
Tevreden	90	94	87	91	90	92	92	83
Niet tevreden, niet ontevreden	7	5	9	7	8	6	6	12
Ontevreden	2	1	3	3	2	2	2	5

Bron: CBS, Belevingen 2015.

B.2 Tevredenheid van jongeren met verschillende levensdomeinen naar achtergrondkenmerken, 2015

	Leeftijd		Geslacht		Herkomst			
	Totaal	12 tot 18 jaar	18 tot 25 jaar	jongen	meisje	autochtoon	westerse allochtoon	niet-westerse allochtoon
	%							
Lichamelijke gezondheid								
Tevreden	82	86	78	85	79	83	80	80
Niet tevreden, niet ontevreden	14	11	17	12	17	14	15	16
Ontevreden	4	3	5	3	5	4	4	5
Psychische gezondheid								
Tevreden	90	93	87	92	87	90	90	89
Niet tevreden, niet ontevreden	8	6	10	6	10	8	8	8
Ontevreden	2	1	3	2	3	2	2	3
Uiterlijk								
Tevreden	84	85	83	89	78	84	83	85
Niet tevreden, niet ontevreden	14	12	15	9	18	14	13	12
Ontevreden	3	3	2	2	3	2	4	3
Financiën								
Tevreden	75	86	67	78	72	77	72	69
Niet tevreden, niet ontevreden	17	11	21	14	19	16	18	19
Ontevreden	8	3	12	8	9	7	10	12
Woning								
Tevreden	90	95	85	91	89	92	88	82
Niet tevreden, niet ontevreden	8	4	11	7	9	6	11	14
Ontevreden	2	1	3	2	2	2	1	5
Buurt								
Tevreden	84	86	82	84	83	85	81	79
Niet tevreden, niet ontevreden	13	11	14	12	13	12	13	15
Ontevreden	4	3	4	4	3	3	6	6

B.2 Tevredenheid van jongeren met verschillende levensdomeinen naar achtergrondkenmerken, 2015 (slot)

	Leeftijd		Geslacht		Herkomst			
	Totaal	12 tot 18 jaar	18 tot 25 jaar	jongen	meisje	autochtoon	westerse allochtoon	niet-westerse allochtoon
	%							
Hoeveelheid vrije tijd								
Tevreden	74	79	70	78	70	76	68	70
Niet tevreden, niet ontevreden	19	17	21	17	22	19	25	20
Ontevreden	6	4	8	6	7	6	7	10
Vrienden- en kennissenkring								
Tevreden	92	95	89	92	91	93	89	89
Niet tevreden, niet ontevreden	6	4	8	6	7	6	9	8
Ontevreden	2	1	3	2	2	2	2	4
	<i>% van onderwijsvolgende jongeren</i>							
Onderwijs/opleiding								
Tevreden	82	86	76	81	82	83	79	80
Niet tevreden, niet ontevreden	14	11	18	13	14	14	16	14
Ontevreden	4	3	6	5	3	4	4	6
	<i>% van werkende jongeren van 18 tot 25 jaar</i>							
Werk								
Tevreden	81		81	84	77	82	75	76
Niet tevreden, niet ontevreden	16		16	14	18	15	13	21
Ontevreden	3		3	2	5	3	12	3

Bron: CBS, Belevingen 2015.

B.3 Geluk, tevredenheid met het leven en tevredenheid van jongeren met verschillende levensdomeinen, 2015

	Totaal
	<i>gemiddelde score</i>
Geluk	7,9
Tevredenheid met het leven	7,9
Levensaspecten	
Lichamelijke gezondheid	7,8
Psychische gezondheid	8,2
Uiterlijk	7,7
Financiën	7,5
Woning	8,4
Buurt	7,9
Hoeveelheid vrije tijd	7,3
Vrienden- en kennissenkring	8,4
	<i>gemiddelde score van onderwijsvolgende jongeren</i>
Onderwijs/opleiding	7,6
	<i>gemiddelde score van werkende jongeren van 18 tot 25 jaar</i>
Werk	7,6

Bron: CBS, Belevingen 2015.

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2015–2016	2015 tot en met 2016
2015/2016	Het gemiddelde over de jaren 2015 tot en met 2016
2015/'16	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2015 en eindigend in 2016
2013/'14–2015/'16	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2013/'14 tot en met 2015/'16

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
CCN Creatie, Den Haag

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 7070
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2016.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.